Štev. 331 V Trstu, v četrtek 4. decembra 1919 Letnik XLVI

Izhaja vsak dan, ude ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Otvoritev slovenske ljudske šole v Trstu.

Vpisovanje v šentjakobsko CMD šolo 4., 5. in 6. t. m.

Po več kot enoletnem čakanju in čakanju smo vendar dobili veselo vest, da se odpira naša šentjakobska šola.

Bilo je lani, še pred zaključkom šolskega leta, ko so se vsled tedaj razsajajoče španske bolezni morale zapreti vse tržaške šole, žnjimi vred tudi naša Ciril in Metodova šola pri Sv. Jakobu in njene paraleke na Acquedottu. Prišle so potem počitnice, prišlo je novo šolsko leto, a bolezen je razsajala še vedno, in tako se šole niso odprle. Potem pa je prišla zasedba po italijanski vojski in že meseca novembra lanjskega leta je objavil uradni »Osservatore« naredbo vrhovnega poveljništva italijanske vojske, s katero se je določalo, da se mora posebej zaprositi za odprtje zasebnih šol. Z naše strani se je zgodilo to za vse naše zasebne šole, toda odgovora pa ni bilo in ga ni bilo. In naša mladina je ostala brez šolskega pouka.

Mineval je mesec za mesecem. Počasi so se začele odpirati druga za drugo občinske ljudske šole v okolici, najdalje je trajalo, da se je odprla rojanska, toda naše Ciril in Metodove šole v mestu so ostale zaprte, in na naša vprašanja ni bilo zadovoljujočega odgovora, pa naj so se ponavljala še toliko in tolikokrat. Šola na Acquedottu je ostala zaprta pouku, šolsko poslopje pri Sv. Jakobu, najmodernejšo in svojemu smotru najprimernejšo zgradbo v vsem Trstu pa je zasedlo vojaštvo in jo izpremenilo v vojašnico. Tako je naše ljudsko šolstvo, ki smo si je zgradili, zbirajoč zrnce do zrnca, polagajoč kamenček do kamenčka, v dolgih letih težkih bojev, padlo zopet tja nazaj v kulturno temo časov pred 84. letom, ko je bil naš narod v Trstu brez šole in pouka v materinem jeziku prepuščen najhujšemu zatiranju in najokrutnejšemu raznarodovanju. Hudi so bili tedanji časi, hujši pa so bili sedanji, kajti tedanja skoraj šele v prvih povojih se nahajajoča narodna zavest še ni dala našemu narodu, da bi se bil v polni meri zavedal vse hudobnosti svojega položaja, dočim pa je sedaj naš narod, v polni meri se zavedajoč izgube, ki ga je zadela z zapretjem šol, občutil ta udarec tem huje, ker ga je moral prenašati ob polni zavesti.

Tako je minilo celo šolsko leto 1918.—1919., in naša mladina je ostala brez šole, brez pouka. Smilili so se nam starši, ki so z upom in strahom prihajali danzadnem povpraševat, ali se odprejo zopet šolski zavodi, kjer naj bi dobivala njihova deca pouk v svojem materinem jeziku, kjer bi se jim ne bilo treba bati, da postanejo iz nje odpadniki, ki bi pljuvali v svojo lastno skledo in svoji slovenski materi v obraz, smilila se nam je naša uboga deca, ki je žalostno gledala mladino svojih sosedov, kako je radostno hitela v šolo, dočim pa je ona morala ostajati brez šole, brez pouka, prepuščena sama sebi in vsem nevarnostim ulice. In zopet in zopet so se obračale prošnje na italijanske oblasti, a zopet in zopet zaman. Obljub je pač bilo, dejanj pa ne. Pač pa je prišel celo tudi še oni zloglasni 4. avgusta, ko so navalili nahujskani razgrajači na našo šolo na Acquedottu ter razbili in uničili vse, kar so našli tamkaj: knjižnice, kabinete, učna sredstva itd. Značilno je pač bilo v tem dogodku, da je šola pri Sv. Jakobu, v delavskem okraju, kjer bi morda kdo iskal največjih razgrajačev, ostala nedotaknjena, pač pa da je zadela ona nezgoda šolo sredi mesta, tam, kjer ima torišče cvet — razumništva. Razlika med delavskimi masami in tako imenovanim razumništvom se je pokazala tu res na zelo kričeč način. In to je bil tudi višek krize v našem šolskem vprašanju.

Vojaški vladavini je sledila civilna, za generalom Petittijem je prišel generalni civilni komisar Ciuffelli. Naše prošnje in naši opomini za otvoritev naših šol so se ponavljali in ponavljali, ponavljale pa so se tudi obljube, in sedaj, ko so bile naše šole zaprte že poldrugo leto, smo prejeli vendarle razveseljivo obvestilo, da se odpira naša Ciril in Metodova šola pri Sv. Jakobu. Kedaj se otvori šola na Acquedottu, nam še ni znano, ravno tako ne vemo še ničesar glede naših otroških vrtcev, glede naše Trgovske šole in vseh drugih naših učnih zavodov. Upamo pa, da se nam tudi tu prizna naša neoporečna pravica, pravica naroda do lastne kulture. O otvoritvi naše šole pri Sv. Jakobu smo prejeli od pristojne strani spodaj objavljeno obvestilo.

Slovenska šola pri Sv. Jakobu v Trstu

je od pristojnih oblasti dovoljena. Staršem in učiteljstvu naznanjamo, da bo vpisovanje danes, v četrtek, 4. t. m., v petek, 5. t. m. in v soboto 6. t. m. od 9 do 12 in od 14 do 16 v šolskem poslopju pri Sv. Jakobu. Redni pouk se prične prihodnji teden. Vodstvo.

Iz Jugoslavije.

Pogovor z regentom Aleksandrom.

PARIZ, 2. Regent Aleksander je podal zastopniku agencije »Havas« naslednjo izjavo:

»Moja domovina, osvobojena in zedinjena, hoče delati, zavedajoč se popolnoma svojega mednarodnega in notranjega položaja. Noče zapustiti svoje zgodovinske poti in hoče tudi sedaj, v miru vztrajati pri istih načelih, ki jih je imela v vojni; to je ostati zvesto združena s svojimi prijatelji in izvrševati svoje dolžnosti.

Moja vlada — je nadaljeval regent — ter javno mnenje v moji državi smatrata, da je potrebno, da dam, razun tega, kar je naredila vlada in kar so naredili delegati za mir, tudi jaz, s svojo osebno prisotnostjo razumeti prijateljem in zaveznikom, da se ne sme zahtevati od naroda novega kraljestva, naj podpiše obveze, ki so nam bile predložene zadnji hip, med temi tudi obvezo glede odškodnine.

Naša dolžnost je, da to izjavimo, ker navdahnjeni smo s čuti vdanosti napram našim prijateljem in zaveznikom in se istočasno zavedamo svoje odgovornosti napram našemu narodu, ki želi postati koristen član zveze narodov in ki to gotovo postane, če se bo z naše kakor tudi s strani naših prijateljev vedno upoštevalo načelo, da se ne more nihče prisiliti, naj naredi nekaj nemogočega.« (S.)

Omejitev prometa na južni železnici.

LJUBLJANA, 3. Obratno ravnateljstvo južne železnice naznanja: Od ponedeljka, 1. decembra 1919., dalje se omeja promet osebnih vlakov na južni železnici. Vozijo dnevno le naslednji osebni vlaki: Proga Maribor—Ljubljana. Vlak št. 36 (odhod iz Ljubljane ob 4.43, prihod v Maribor ob 9.11) in vlak št. 39 (odhod iz Maribora ob 16.30, prihod v Ljubljano ob 20.54). — Proga Zidanimost—Ljubljana. Vlak št. 37a odhod iz Zidanegamosta ob 5.54, prih. v Ljubljano ob 7.28) in vlak št. 32a (odh. iz Ljubljane ob 14.15. prih. v Zidanimost ob 15.39). — Proga Zidanimost—Logatec. Ekspresna vlaka št. 12 (odh. iz Logatca ob 2.40, prih. v Zidanimost ob 4.44) in vlak št. 13 (odh. iz Zidanegamosta ob 24.31. prih. v Logatec ob 2.45). — Proga Ljubljana—Verd. Vlaka št. 63 (odh. iz Ljubljane ob 15.01, prih. v Verd ob 15.55) in št. 64 (odh. iz Verda ob 16.39, prih. v Ljubljano ob 17.30). — Proga Ljubljana—Vrhnika. Vlaka štev. 2703 (odh. iz Ljubljane ob 13.18, prih. na Vrhniko ob 13.53) in št. 2704 (odh. z Vrhnike ob 10.00, prih. v Ljubljano ob 10.36). — Proga Maribor—Spilje—Ljutomer. Vlaka št. 50/1801 (odh. iz Maribora ob 5.33. prihod v Ljutomer ob 8.46) in št. 1826a/821a (odh. iz Ljutomera ob 11.01, prih. v Maribor ob 16.08). — Proga Maribor—Grabštanj. Vlaka št. 416 (prih. v Maribor ob 9.04) in št. 419 (odh. iz Maribora ob 15.29). — Proga Maribor—Pragersko—Čakovac. Vlaka št. 35b/205 (odh. iz Maribora ob 8.33, prih. v Čakovac ob 11.16) in št. 228b (odhod. iz Čakovca ob 14.20, prih. v Maribor ob 17.32). — Proga Čakovac—Kotoriba. Vlaka št. 205 (odh. iz Čakovca ob 11.36, prih. v Kotoribo ob 12.24) in štev. 228b (odh. iz Kotoribe ob 13.05, prih. v Čakovac ob 14.00), ampak le ob ponedeljkih, sredah in petkih. — Proga Zidanimost—Zagreb. Vlaka št. 508 (odh. iz Zidanegamosta ob 7.38, prih. v Zagreb ob 10.05) in št. 503 (odh. iz Zagreba ob 13.10, prih. v Zidanimost ob 15.45). Na progi Zidanimost—Zagreb vozita tudi ekspresna vlaka št. 512 (odh. iz Zidanegamosta ob 4.59, prih. v Zagreb ob 7.10) in št. 513 (odh. iz Zagreba ob 22.05, prih. v Zidanimost ob 24.11). — Proga Zagreb—Sisak. Ekspresna vlaka št. 512 (odh. iz Zagreba ob 7.25, prih. v Sisak ob 8.32) in štev. 513 (odh. iz Siska ob 20.40, prihod v Zagreb ob 21.54), ter vlaka št. 520 (odh. iz Zagreba ob 18.00, prih. v Sisak ob 19.23) in št. 501 (odh. iz Siska ob 643, prih. v Zagreb ob 7.58). — Poleg teh osebnih vlakov bodo prevažali osebe tudi naslednji tovorni vlaki: Proga Maribor—Ljubljana. Vlaka štev. 810 (odh. iz Ljubljane ob 20.00, prihod v Maribor ob 4.00) in št. 815 (odhod iz Maribora ob 20.22, prihod v Ljubljano ob 7.31). — Proga Maribor—Grabštanj. Vlaka št. 449a (odh. iz Maribora kor. kol. ob 6.17, prih. v Grabštanj ob 15.30) in št. 472 (odhod iz Grabštanja ob 5.58. prih. v Maribor kor. kol. ob 14.17). — Proga Pragersko—Čakovac. Vlaka št. 259 (odhod iz Pragerskega ob 20.38, prih. v Čakovac ob 1.16) in štev. 272 (odhod iz Čakovca ob 2.16, prihod v Pragersko ob 5.43). — Zaradi pomankanja premoga in pa da ima uprava južne železnice nekaj premoga v rezervi, ostanejo te omejitve v osebnem prometu v veljavi najbrže do Božiča.

Mirovna konferenca.

Vprašanje peških rudnikov.

PARIZ, 2. (S.) Vrhovni svet se je sestal danes pod Clemenceaujevim predsedništvom. Proučeval je vprašanje rudnikov »Konio« na Madžarskem, katerih izkoriščanje zahteva srbsko - hrvatsko - slovenska vlada za se. Vrhovni svet ni odobril tega načela in je sklenil, da se proizvod peških rudnikov izroči svetu za organizacijo komisije za odškodnino, ki bo skrbela za razdelitev, upoštevajoč potrebe jugoslovenske države.

Madžarska se odreka Reki. — Vprašanje voznega materijala bivše monarhije.

PARIZ, 2. Vrhovni svet je določil na današnji seji formulo, s katero se Madžarska odreka Reki. Formula se glasi:

»Madžarska se odreka vsaki pravici do Reke in bližnjega ozemlja, ki je pripadalo bivši ogrski vladi, in sicer v mejah, ki se določijo. Madžarska se obvezuje, da bo priznala določbe, ki se ukrenejo glede tega ozemlja, posebno kar se tiče državne pripadnosti prebivalstva, v pogodbi, ki je določena za priznanje tozadevnih vprašanj.«

— Vrhovni svet je nato razpravljal o vprašanju voznega materijala bivše avstroogrske monarhije in določil, da Italija in Jugoslavija lahko zadržite vozni materijal zasedenega ozemlja. Poljski se pa ni priznala pravica do avstroogrskega voznega materijala, ki se je nahajal v ruskih pokrajinah.

— Zanimivo je dolgo poročilo pariškega poročevalca lista »Corriere della Sera« o razpravi glede odreke s strani Madžarske vsaki pravici do Reke.

Ameriški delegat Polk — piše poročevalec — je predlagal, naj se doda zgoraj omenjeni formuli pristavek, da morajo velevlasti določiti usodo Reke in ozemlja »sporazumno z Italijo in Jugoslavijo.« Italijanski delegat Scialoja se je temu predlogu upri, češ Italija, velevlast, se ne sme stavljati na isto stopnjo z Jugoslavijo. Vkljub Polkovemu upiranju je vrhovni svet določil zgoraj omenjeno formulo brez Polkovega pristavka.

Scialoja se drži torej Tittonijeve, Orlandove in Sonninove poti: »Gradi kotac, ka i otac.« Nočemo sleparti na posledice takega delovanja, ugotovimo naj le, da je Italija že zdavnaj obsodila delo Scialojevih predhodnikov, in da se je »kotac«, ki so ga leti gradili, že večkrat porušil.

Sklepi vrhovnega sveta.

PARIZ, 3. (S.) Vrhovni svet je odgodil razpravo o odgovoru na nemško noto glede potopitve brodovja v Skapaflowu na jutri. Nato je sklenil, imenovati komisijo za porazdelitev avstro - ogrskega voznega materijala med države-naslednice. — Vrhovni svet je dobil vest, da je romunska vlada poslala ententnim zastopnikom v Bukarešti poročilo o težavah, s katerimi se mora boriti Romunska vsled ministrske krize.

— Vrhovni svet je poslal v Berolin protestno noto proti zvišanju nemškega oboroževanja.

Zavezniški ukrepi proti Romunski.

LONDON, 2. Državni tajnik za zunanje zadeve, Harmswortl, je izjavil v dolnji zbornici, da je bilo sklenjeno vsled vedenja romunske vlade, da zavezniki ustavijo olajševanja pri prehranjevanju Romunije. Vse dovoljene olajšave se odpravijo.

Romunska in zavezniki.

PARIZ, 2. (S.) »Matin« se vprašuje, ali pride do prekinjenja odnošajev med Romunijo in zavezniki, in izjavlja, da ne pride najbrž do tega dogodka. Nova pogajanja se vrše v Parizu, — pravi list — da se ublaži to, kar bi moglo raniti romunsko samoljubje, in vesti, ki so včeraj prišle iz Bukarešta, dajejo upanje, da pride do veljave nov spravljiv duh. Če obstoja nada za sporazum, bodo zavezniki bajе dovolili Romuniji rok, v katerem lahko pojasni novemu parlamentu sedanji položaj.

Nemški podvodniki bodo potopljeni.

PARIZ, 2. (S.) Na današnji seji je vrhovni svet sklenil, da veljajo za nemške podvodnike iste določbe, kakor za drugo nemško brodovje. Vsi podvodniki se uničijo, razun 10 enot, ki se izroče Franciji.

IZ RUSIJE.

Boljševiško - estonski boji.

STOCKHOLM, 3. (S.) Iz Revala poročajo: Boljševiški srditi napadi na estonske postojanke so bili odbiti.

Lenjinova poslanica vsem državam.

CURIH, 2. »Vossische Zeitung« javlja, da ima nova Lenjinova mirovna ponudba obliko poslanice vsem narodom. Poslanica pravi, da je sovjetska Rusija pripravljena na sklep miru z vsemi narodi pod pogojem, da se tujci ne vmešavajo v ruske notranje zadeve. Boljševiki se s svoje strani obvezujejo, da se ne bodo vmešavali v notranje zadeve drugih držav.

Boljševiki pripravljeni na mir.

CURIH, 2. Načikovanja s strani sovjetske Rusije na mirovna pogajanja se ponavljajo vsak dan. Te dni je prispela v Prago brzojavka iz Moskve, v kateri izjavljajo boljševiki, da so pripravljeni na mirovna pogajanja in tudi na sporazum glede plačanja dolgov. Nočejo pa nikakor miru, ki bi jim vezal roke in noge.

Vse to kaže, da preživlja boljševiška Rusija notranjo krizo. Varšavska »Riječ« javlja, da so boljševiki predložili pred nekoliko meseci menjševikom in revolucijonarnim socijalistom udležitev svoje vladavine. Te tri stranke so se sestale v Moskvi ob priliki obletnice boljševiške Rusije, dne 7. novembra. Na sestanku so govorili boljševiški zastopniki celo o »sencah« sovjetske vladavine. Izjavili so, da bi se moglo sedaj povrniti od proletarske diktature k demokraciji. Izjavili so se tudi za razpisanje volitev za ustavodajno skupščino. Ustavodajna skupščina naj bi bila podlaga za zbližanje med socijalističnimi skupinami.

Težkoče, ki ovirajo sporazum med temi tremi skupinami, obstojajo v tem, da se boljševiki boje pokazati svojo slabost in vidijo nevarnost, ki preti podlagi njihovega sistema, sovjetom in rdečim stražam.

General Henry zapusti Poljsko.

PARIZ, 2. (S.) »Excelsior« piše, da je bil general Mordacque, načelnik vojaškega kabineta pri vojnem ministru, določen za namestnika generala Henryja, načelnika francoske misije na Poljskem. General Henry zapusti v kratkem Varšavo in se povrne v Pariz.

Pogajanja za sestavo kabineta.

VARŠAVA, 2. (S.) Paderewski je imel včeraj z zastopniki strank več pogovorov, v katerih so mu vsi izrazili svoje zaupanje. V merodajnih krogih vlada mnenje, da se dokončajo pogajanja na ugoden način in da se kriza kmalu reši. Državni maršal je naznanil, da se kabinet sestavi pred 4. decembra; tega dne se skliče parlament.

Pomankanje premoga.

PARIZ, 3. (S.) V svrho olajšanja premogovne krize je omejil policijski prefekt porabo zasebne razsvetljave in ukrene bale tudi druge ukrepe, ki bodo vsled razmer potrebni.

PARIZ, 3. (S.) »Petit Parisien« piše, da se na pristoinih mestih razpravlja že resno o začasni omejitvi prometa osebnih vlakov. Iz informacij, ki jih je dobil list na zanesljivem mestu, je razvidno, da je skrajno sredstvo, ki bi ga porabilo ministrstvo za javna dela, če bi pozimi premog popolnoma primanjkal. Če bi bilo dovažanje premoga po Senni, ki kmalu naraste, onemogočeno, se omeji promet začasno samo med Parizom in Havrom.

Izgredi v Egiptu. — Obvezna vojaška služba.

LONDON, 2. (S.) Dolnja zbornica. Državni podtajnik pri ministrstvu za zunanje zadeve je v odgovoru na vprašanje o neredih, ki so se pojavili v Egiptu, rekel: Dosedaj je bilo 13 Egipčanov ustreljenih in 87 ranjenih, večinoma pred posredovanjem angleških čet. Winston Churchil je odgovarjal na razna vprašanja ter izjavil, da ne namerava zahtevati obnovitve zakona glede obvezne vojaške službe; ta zakon zapade 30. aprila prihodnjega leta. Skupno število angleških čet, ki se sedaj nahajajo v Franciji — je rekel — znaša 53.000 mož, med katerimi je 3500 častnikov.

Wilsonov proglas.

WASHINGTON, 2. (S.) Wilson naznanja v neki poslanici, da pošlje v najkrajšem času kongresu drug proglas glede zadev o mirovni pogodbi. Današnji predsednikov proglas se bavi edino le z vprašanji notranje politike, proračuna, davkov, del, draginje itd. Delo — pravi predsednik — se ne sme smatrati kot blago. Dogovori o pogodbi Zveze narodov, tičoči se dela, odpirajo edina pota, ki dovedejo do industrijskega miru.

WASHINGTON, 2. (S.) Wilsonova poslanica pravi med drugim: Vlada mora priznati delavcem pravico do stavkanja in do sklepanja pogodeb v imenu skupnega delavstva, toda pod pogojem, da vlada sama posreduje v svrho zaščite državnih interesov proti neupravičenim zahtevam nekaterih skupin. Vojna je dala izpodbudo za proizvajanje v Zedinjenih državah. Proizvajalci si morajo zagotoviti odjemalce, toda država, ki izvaža, mora biti pripravljena tudi na uvažanje. Carinski zakoni, ki so ščitili razvoj ameriške trgovine, se morajo izpremeniti: treba upoštevati dejstvo, da je republika Zedinjenih držav največja industrijska država na svetu. Ker se je ameriška trgovina povečala, je treba upoštevati tudi zahteve delavstva, toda pri tem se ne sme pozabiti, da mora dobiti tudi kapital primerno odškodnino in zaščito s strani vlade. Edina pot k udejstvitvi kake velike reforme v Ameriki so mirna sredstva, ki temelje na poslovanju splošne volilne pravice. Kdor namerava udejstviti te reforme revolucijonarnim potom, je sovražnik države. Kar se končno tiče davkov na novopridobljeno imetje, se ne sme pri tem pozabiti, da se davki ne smejo zvišati v taki meri, da se odvzame podjetnikom vsako veselje do dela.

Vojaški upor v Madridu.

MADRID, 2. (S.) Resen vojaški izgred je povzročil ministrsko krizo. Sedemnajst častnikov vrhovnega štaba je bilo odpuščenih iz službe zaradi kršitve discipline. Višji svet jih je zopet potrdil v njihovi službi, toda vlada je zahtevala, da se na vsak način izključijo iz vojske. Dne 29. novembra so zaradi tega dogodka posredovali vsi pehotni častniki, vštevši generale, ki se nahajajo v Madridu. Sestal se je nato ministrski svet, da se posvetuje o položaju, ki je nastal vsled tega dogodka. Tekom razprave je predložil vojni minister svojo demisijo, in ob 8 zvečer je naznanil Sanchez de Toca kralju odstop celega kabineta. Alfonz XIII. se je pogovarjal s Sanchezom de Toca zelo dolgo časa.

Splošna stavka na Štajerskem in Koroškem.

GRADEC, 2. V petek se je vršila v prostorih »Alteusale« seja, katero je sklicala zveza industrijskih nameščencev; na seji, ki je bila polnoštevilno obiskana, je bilo enoglasno sklenjeno, da se začne 1. decembra ob 10 splošna stavka v vseh industrijskih podjetjih na Štajerskem in Koroškem. Nameščenci v plinarnah, v premogokopih in pri zavodih za živila, ne bodo stavkali do 3. decembra; če bi se pa do 3. decembra zvečer ne rešile in podpisale posebne pogodbe za vsa podjetja na Štajerskem in Koroškem, se začne 4. decembra stavka tudi za izvzete sloje.

Avstrija vabi ententne zastopnike na sestanek.

PARIZ, 3. (S.) Z Dunaja poročajo: Kabinet je sklenil, povabiti ententne zastopnike na sestanek 3. t. m., na sestanku jih bo prosil, naj poročajo svojim vladam in konferenci o položaju v Avstriji in naj jih pregovorijo, da bi poslali Avstriji pomoč.

Iz Italije.

Italijanska zbornica.

RIM, 3. Še preden je prevzel novi zbornični predsednik Orlando, svoje mesto, je govoril socijalist Treves o težki krizi, ki jo preživlja sedaj Italija. Konservativna in militaristična stranka pripravljate maščevanje zaradi socijalistične stranke v volitvah. Opozarja, da bodo socijalisti vedeli, kaj je njihova dolžnost, če pripravljate te dve stranki protirevolucijo še pred revolucijo. Toda vkljub vsemu temu — je nadaljeval Treves — razumejo socijalisti zgodovinski položaj, zato nočejo hiteti, temveč ostati hočejo, vkljub zadnjim nasiljem, samo v obrambi. Ta čin ni znak slabosti, temveč moči; danes reče italijanska socijalistična stranka prav lahko, da ji ni mnogo na tem, ali jo ščiti vlada, ker ima za seboj državo in proletarsko solidarnost. V znamenju te moči nasvetujete ravno sedaj delovna zveza in socijalistična stranka povrnitev na delo.

Trevesu so odgovorili razni govorniki, med njimi min. preds. Nitti, ki je zagotovil, da bo vlada naredila svojo dolžnost napram večinam in napram manjšinam, in da sprejema z zadoščenjem Trevesove trezne in miroljubne besede. Nato je pozval začasni predsednik Orlanda, naj prevzame svoje mesto. Ko je Orlando stopil na predsedniško mesto, ga je začasni predsednik objel in poljubil. Orlando je držal nato govor, v katerem je naglašal svojo veliko odgovornost in zagotavljal, da bo popolnoma nepristranski. Ko je proslavljal zmago in kralja, je skrajna levica protestirala. Orlando je izjavil, da gleda zaupno v bodočnost.

Tommaso Tittoni predsednik senata.

RIM, 2. Včeraj se je zopet otvoril senat. Ker je sen. Bonasi odklonil predsedniško mesto, se je moral izvoliti drug predsednik. Izvoljen je bil Tommaso Tittoni.

RIM, 3. Po prečitanju zapisnika včerajšnje seje je senat prešel na dnevni red, volitev podpredsednikov. Izvoljeni so bili Di Prampero, Cefaly, Fabrizio in Melodia. Na jutrišnji seji se bodo volili tajniki in kvestorji.

Splošna stavka v Italiji.

Splošna delovna zveza je proglasila sporazumno z vodstvom italijanske socijalistične stranke vsled izgredov proti socijalistom v Rimu splošno stavko v celi Italiji.

V Rimu je bila proglašena stavka vsled izgredov ob priliki socijalističnega zborovanja. V torek je bila stavka splošna. Stavkali so tudi tramvajski uslužbenci in izvoščeki. Vse ulice so bile zasedene po vojaštvu. Dan je minul mirno; šele zvečer je prišlo do spopada med socijalisti in orožniki. Tekom spopada je bila ena oseba ubita in veliko število ranjenih. Stavka se je nadaljevala tudi včeraj.

V Milanu so bili izgredi še večji. Vsled dogodkov v Rimu se je tudi tam proglasila stavka. Tekom dneva je prišlo do srditih spopadov med demanstranti in varnostnimi oblastmi. Množica je ustavljala častnike po ulicah in jih klofutala. V spopadih z varnostnimi oblastmi so bile tri ali štiri osebe mrtve, a nad 20 ranjenih. Ponoči so našle straže na ulici bombo; ležala je na istem mestu (pri hiši, kjer ima sedež »Club dell'Unione«), kjer so našli bombo tudi pred enim mesecem.

Tudi iz drugih italijanskih mest prihajajo vesti o proglašenju stavke in o izgredih.

Bivši avstroogrski uradniki v italijanskem ministrstvu za zunanje zadeve.

RIM, 3. (S.) Naslednji bivši avstroogrski uradniki italijanske narodnosti so bili imenovani za

---

PODLISTEK

Za staro pravdo. (53)

Avgust Šenoa: Seljačka buna. — Zgodovinska povest iz XVI. stoletja.

»Kdo je božji?«

»Domači,« se je odzval zunaj glas Uršule.

Verižni most je zaškripal, vrata so se odprla, a Andrija je bil, privzdigniši luč, ves osupnjen, ko je videl, kaka gonja na konjih sili na dvorišče. Najprej Heningovica, gospod podban, gospoda Kérečeny in Konjski, kastelan Gušić, kakih dvajset plemičev in štirideset oboroženih konjenikov z bakljami.

»Andrija!« je rekla gospa, zaustavivši konja, »zbudi hitro Puhakovića, Sabova, in tudi upravitelji naj pridejo. Opremi te konjenike, kakor najbolje znaš. Daj štiri konje osedlati. Hitro, potem pa pridi na grad.«

Andrija je v začudenju izbulil zaspane oči — a isti hip se je poklonil. Zvest sluga ne vprašuje, ampak uboga. Zapri velika vrata, je izvršil vse, kar mu je gospa velela. Dolgo, do blizu zore, je žarela luč na oknih Suseda. Sence, ki so se pomikale sem in tja, so ovajale, da v gornjih dvorih bdijo gospoda pri opravku. Tupatam se je sredi noči spustil verižni most, a iz gradu sta vsak hip drvela po dva konjenika v razne kraje. Eni preko vode Krapine proti Zaprešiću, drugi na sever proti Stenjevcu; Andrija naravnost v Zagreb potem, ko je dolgo govoril z gospodom Ambrožom.

Naslednji dan je napočil mirno in je minul mirno. Ali čudno: velika grajska vrata so ostala zaprta; le toliko je bilo videti, kako gospa Uršula obhaja po zidinah. Že se je začelo mračiti in mesec je visel nad Savo. Tedaj je bilo, kakor da so mravlje prevrvele po vseh belih poteh — a to so ljudje, hiteči proti Susedu. Gruča za gručo — sami seljaki, oboroženi in brez orožja, na konjih in peš — so hiteli po potu malo govoreč. Dospel je tudi gospod Stepko s štirimi konjeniki — ali, došel je hitro in odšel. Sredi dvorišča je gorel velik ogenj; nad njim so viseli na verigi kotli, a nekoliko oddaljeno so stali trije veliki sodi. Rdeče-rumeni plameni in sinja svetloba meseca so igrali na dolgih železnih topovih, razvrščenih okoli zidin, v nočnem zraku se je vila vrh gradu velika zastava, po dvorišču stotine kmetov, ki so v pisanem kolopcu ali stali, ali sedeli, ali ležali. Sama gospa Uršula je hodila med njimi. Nudila jim je jedi in pijače. Sluge so nosili iz dvora polne svežnje ročnih pušek, helebard, kopij, a Puhaković in Sabov sta jih razdeljevala med kmete. Gušić je letal sem in tja: tu je štel pred hlevom osedlane konje, tam je razvrščal v čete oborožene kmete. Ali kraj vsega tega vrvenja je bilo malo hrupa, vse to je šumelo kot oddaljeno morje. Proti jutru so se odprla vrata. V jutranjem mraku se je spuščala niz brdo četa za četo. Prvo je vodil na konju Ambrož, sto konjenikov, petdeset pušek in dvesto pešcev-kopjenikov. Četa je izginila v gorski soteski. Malo zatem je popeljal gospod Kerečeny petdeset ljudi na zapadni obronek grajskega brega. Četa se je zavlekla v grmovje. Ljudje so zasadili v zemljo po dvoje železnih vil, a na nje so postavili težko dvopuško proti cesti na severu. Okoli vodje je pazil človek, pregledujoč vsako puško — Ilija Gregorić. Pri oknu je stala nemirno Uršula. Naenkrat je ploskniła v dlan in je zaklicala zetu Konjskemu:

»Hvala Bogu, gredo tudi ti!«

(Dalje.)

uradnike v ministrstvu za zunanje zadeve: baron Alojzij Malfatti kot prideljenec pri poslaništvu, Ugo Silvestri, Aleksander Probitzer in cav. Artur Nadamlerski kot konzuli in Alojzij Illich kot vicekonzul.

Po otvoritvi italijanskega parlamenta.

Uradna in poluradna rimska poročila o otvoritvi novega italijanskega parlamenta pripovedujejo, da se je izvršila otvoritev brez vsakršnih neljubih dogodkov, in zabeležujejo tudi izhod socijalnodemokratskih poslancev iz zbornice pred čitanjem prestolnega govora, katerega je prečital kralj sam, le kot brezpomemben dogodek, ki da je ostal skoraj nepazen, ker so drugi poslanci, bivši in sedanji, ter senatorji zasedli po socijalnih demokratih zapuščena mesta v zbornici in tako zakrili po njihovem izhodu nastalo praznino.

Resnica je, da se je na ta način trenutno res izpolnila ta praznina z ljudmi, ki ne spadajo na ona mesta, toda dejstvo, da pripadajo ta mesta enotni, trdno sinjeni opozicijonalni stranki šteje skoraj tretjino zbornice in bo gotovo tudi znala uveljavljati v zbornici svojo moč, ne obeta ravno vladi, katera nima za seboj pač res večino, tako negotovo in nestalno, da se ne more zanašati nanjo, ker ji lahko odreče vsak čas. Pričakovati pa je v zbornici precej burnih časov, kakor kažejo vsa znamenja, kajti že prvi dve zborнični seji ste podali nekako majhno sličico onega, kar brezdvomno pride, zlasti v zvezi z dogodki, ki spremljajo zborнično zasedanje zunaj zbornice. Izhod socijalnih demokratov iz zbornice pred čitanjem prestolnega govora je namreč bil povod za demonstracije pristašev vojevniške stranke proti socijalnim demokratom, ki so dale povod za precej ostre nastope varnostnih oblasti, tekom katerih je bilo ranjenih tudi nekaj socijalnodemokratskih poslancev. Posledica tem dogodkom je splošna stavka, ki je izbruhnila v Rimu in se sedaj razširja po vseh večjih delavskih središčih. Stavkajo v Milanu, Torinu, Genovi itd. Dočim doslej, kakor se poroča, v Torinu in Genovi ni prišlo do nemirov, je bilo v Rimu in Milanu že precej hudih spopadov z oboroženo silo in tudi več oseb ranjenih, nekoliko tudi mrtvih, kar gotovo ni najboljše znamenje za miren razvoj položaja ob otvoritvi zborničnega zasedanja.

Kakor je videti, se polašča vladnih organov nekaka nervoznost, ki prehitro in gotovo premalo preudarno posega po najskrajnejših sredstvih za vzdrževanje javnega miru in reda v trenutkih, ko je bolj ko kedaj potrebna največja previdnost in opreznost, ter tako v itak že po volilni borbi razvnetih in nikakor še pomirjenih masah le še pobuja duha odpornosti in upornosti. Po nasiljih vladnih organov izzvana splošna stavka ni in ne more biti dober uvod v uspešno delovanja italijanske zbornice, katerega dežela tako nujno, nujno potrebuje, da bi se izvila, s trudom in težavo ter naporom vseh svojih itak hudo opisanih moči, iz sedanje vse drugo, samo ne zadovoljivega položaja. Največje, najvažnejše, ves uspeh svetovne vojne za Italijo na kocko postavljajoče politično vprašanje, jadransko vprašanje, še vedno ni rešeno, ureditev državnega gospodarstva stopa s čim dalje tem neodvrnljivejšo nujnostjo pred deželo in njeno vlado, grozeč, da vsaka zakesnitev pomenja polom, nezaposlenost širokih mas, vedno se poslabljajoče prehranjevalne razmere, da, kakor je rekel svoječasno ministrski predsednik Nitti sam, celo preteča lakota: vse to so stvari, ki zahtevajo mirnega, krepkega, smotrenega napetega delovanja ljudskega zastopništva, ne pa demonstracij s krvavimi žrtvami in splošnih stavk z enakimi posledicami, ki le še bolj razburjajo in razvnemajo duhove, namesto da bi jih pomirjevale.

V starem Rimu bi bili tedanji avgurji iz takih znamenj prorokovali nesrečo za državo. Ali naj smo tudi mi avgurji?

Slovenskemu učiteljstvu v Istri!

Ker ni vlada vkljub večkratnim utemeljenim zahtevam ljudskošolskega učiteljstva uredila do 1. decembra 1919. učiteljskih plač in nas še nadalje pušča v tem nepopisno obupnem življenskem položaju, pozivlja podpisani z ozirom na sklep občnega zbora Slovenskega učiteljskega društva za Istro z dne 13. novembra t. l. vse slovensko učiteljstvo v Istri, da stopi takoj solidarno s hrvatskimi in drugimi stanovskimi tovariši v stavko.

Vsa nadaljna navodila, po katerih naj se učiteljstvo strogo ravna, bodo pravočasno priobčena v listu »Edinosti«. — Odbor.

Domače vesti.

Generalni civilni komisar za Julijsko Benečijo, čv. Ciuffelli odstopil. Agencija »Stefani« poroča: Čv. Ciuffelli je predložil vsled izvolitve za podpredsednika italijanske zbornice svojo demisijo kot generalni civilni komisar za Julijsko Benečijo. Vlada je sicer izrazila svoje obžalovanje, da se mora odreči vrlemu sodelovanju čv. Ciuffellija na političnem in upravnem tako važnem mestu, toda upoštevajoč upravičene vzroke, je vzela njegovo demisijo na znanje.

Hrvatskim učitelji(ca)ma u Istri. Pozivlju se ponovno svi hrvatski učitelji(ce), koji se nalaze u kakvom izvanrednom položaju bilo glede nameštenja bilo glede plaće, da se čim pre jave usmeno ili pismeno potpisanomu **»Odboru za promicanje učiteljskih interesa — za Istru« u Pazinu,** da taj uzmogne po mogućnosti poduzeti na kompetentnom mestu potrebite korake, da se njihov abnormalni položaj sanira. Tom prilikom ima se opaziti, da naš Odbor nije nikakav »Informations-Bureau«, koji bi morao po mnenju koga da sam vodi pregled o stanju hrvatskih učitelj(ic)a u Istri, **bez sudelovanja tih učitelja samih;** jest njegova zadaća, da se brine za interes svih učitelj(ic)a, a pogotovo materijalni interes, ali dužnost je opet svakoga učitelja i učiteljice, da svaki svoj slučaj, gde misli, da bi mu Odbor pomoći morao i mogao, odmah javi Odboru, koji će na temelju primljenih podataka na svaki način nastojati, da se na kompetentnom mestu popravi eventualna krivica, nanesena učitelji(ca)ma. — Odbor.

Koncert Pepe Bartoša. Nekdo, ki se je udeležil koncerta, nam piše: Umetniški uspeh je bil seveda sijajen. Občinstvo — kolikor ga je bilo — je bilo vzhičeno in obsipalo mladega umetnika z navdušenim priznanjem. Ali tega občinstva je bilo le malo v ogromnem gledališču. Galerija dobro zasedena, tudi v ložah je bilo še precej občinstva, ali iz parterja je zevala — praznota. Tisti, ki so pripravljali ta koncert, so se pač krvavo zaračunali, meneč, da z ostentativnim preziranjem našega Življa — in to menda z ozirom na sedanje čase — doseže velik obisk. Kar je prišlo občinstva, je bilo po devetdeset odstotkih — naše. O tem je pričal viharni, navdušeni aplavz, ko je umetnik sviral motive iz veličastne himne: Kje dom je moj? Lanjski koncert Pepe Bartoša v istem gledališču je bil naravnost ogromno obiskan. Približno tako bi bilo tudi letos, da so posvetili nekoliko pozornosti našemu občinstvu. Računali so drugače in se — zaračunali! In podjetniki so morali gotovo drago plačati to svojo zmoto. Dobili so lekcijo.

— Z ozirom na našo pripombo zaradi nepravičljive netaktnosti, ki jo je zagrešil tržaški prireditelj koncerta proti našemu listu in tako tudi proti našemu občinstvu, smo prejeli naslednje pismo v češkem jeziku, ki je objavljamo, prav radi, v prevodu. Pismo se glasi:

»V Trstu, 2. decembra 1919.

Slavno uredništvo!

Z ozirom na pogreško prireditelјstva koncerta 1. decembra v Politeama Rossetti, zaradi katere se slavno uredništvo pritožuje v današnji recenziji, si dovoljujem pripomnjati, da koncerta nisem priredil jaz sam, temveč tukajšnji italijanski aranžer, ki me je povabil za določen honorar. Zato me ni mogoče delati odgovornega za pogreško, ki se je morda zgodila. Prišel sem iz Prage v Trst dan pred koncertom, ko sem bil tri dni in tri noči na potovanju. Ob današnjih velikih težavah, ki so spojene s potovanjem, sem vesel, da sem prišel zdrav, dasiravno zelo utrujen, in da sem se v enem dnevu toliko opomogel od te grozne utrujenosti, da sem sploh mogel igrati. Neglede na nemožnost, da bi se umetnik brigal za tehniško stran prirejanja koncertov, ko je vendar vedno na potovanju in se mora popolnoma zanašati na kraljevnega aranžerja, bi v tem primeru zadnji dan niti ne bilo časa za popravitev pogreške, ki mi v ostalem pred koncertom ni bila znana, in sem čas od prihoda v Trst pa do koncerta moral popolnoma posvetiti počitku, da sem si opomogel po tridnevni in trinočni dolgi vožnji. Prosim slavno uredništvo, da blagohotno sprejme te vrstice kot opravičilo in oprostilo z zagotovitvijo, da pogreške, po kateri se slavno uredništvo čuti res po pravici prizadeto, nisem kriv jaz. Z izrazom najodličnejšega spoštovanja, vdani

Pepa Bartoň, virtuoz na goslih.«

Z resničnim zadoščenjem objavljamo to pismo in še temboljі, ker smo bili itak prepričani, da krivda na netaktnosti, ki se je zgodila napram našemu listu in našemu občinstvu, kakor smo tudi poudarili že prvotno, nikakor ne zadeva umetnika Bartoša, o katerem si kot sinu bratskega našega češkega naroda kaj takega sploh ne bi mogli misliti. Le žal nam je, da je netaktnost tržaškega laškega aranžerja bila kriva, da mladi češki umetnik s svojim nastopom v Trstu ni dosegel tistega velikega vnanjega uspeha, ki bi mu bil brezdvomno zagotovljen, da te netaktnosti ni bilo. Da notranjega uspeha vse to ni moglo zmanjševati, je umljivo samo po sebi, kajti umetnik ostaja umetnik, pa naj nastopa pred večjim ali manjšim številom poslušalcev. Pepa Bartoň naj je le prepričan, da bo vkljub temu, kar se je zgodilo ob tej priliki proti nam, imel v nas vseh najiskrenejše častilce svoje umetnosti!

Predavanje v Narodnem domu 2. t. m. je privabilo veliko prijateljev odra in umetnosti. Gdč. Hočevarjeva je z jasno, vsakomur umljivo besedo analizirala Ibsenovo »Noro«, opozorila na lepote v igrokazu, prešla na posebno markantne prizore in osebe v drugih Ibsenovih dramah ter opisala »Norino« zgodovino. Kulturni cilj, ki se hoče doseči, s takimi predavanji, je hvalevreden in zasluži, da ga posebej poudarjamo, čeravno je jasen in občeznan. Odrezani od bratov po jeziku, smo navezani na samopomoč. Niti s knjigami se ne moremo preskrbeti, ves kulturni napredek onstran kitajskega zida, ki mu pravijo nova meja, nam je tuj; in prehitel nas bo, ako si ne bomo sami pomagali. »Svoboda« nam je prinesla plese in poletne zabave.

Zaradi tega toplo priporočamo, da se naše občinstvo udeležuje takih in enakih izključno kulturnih prireditev.

Slovensko gledališče. Danes, v četrtek, 4. t. m., **točno ob 20,** se bo vršila premijera **»Nore«,** Ibsenovega igrokaza v treh dejanjih. To krasno delo norveškega modernega dramaturga in pesnika je pravi biser moderne dramatske literature in je stalno na repertoarju največjih svetovnih gledališč. Prepričani smo, da je bo tudi naše občinstvo znalo ceniti in da poseti to predstavo v velikem številu. V naslovni ulogi, nastopi gdč. Mezgečeva, v glavni moški ulogi, njenega soproga g. Mikolič; Zdravnika igra g. Terčič, Grünthera g. Kralj, Lindenovo ga. Silova; manjše uloge gdč. Voukova, Kraljeva in g. Goriup. — Vstopnice so od danes naprej v predprodaji pri gledališki blagajni v veži Narodnega doma.

Tudi časopisje na Češkem v nevarnosti. Iz Prage poročajo, da so vse zaloge rolacijskega papirja izčrpljane, in ker je večina tovaren papirja vsled pomanjkanja premoga ustavilo obrat, utegne Praga prihodnje dni ostati brez časopisov.

Šentjakobska podružnica CMD. Vabim vse odbornike in odbornice k nocojšnji odborovi seji ob 20 v navadnih prostorih. — Predsednik.

Iz sv. Ivana. Nedeljska predstava »V Ljubljano jo dajmo« v svetoivanskem Narodnem domu je privabila zopet toliko hvaležnega občinstva, da je bila dvorana polna. Tudi takrat so se naši domači diletantje potrudili in nam podali ta igrokaz kar najbolje. Z veseljem ugotavljamo, da smo videli pri predstavi tudi take naše ljudi, katerih sploh ni bilo nikdar videti pri takih prireditvah. Prepričani smo, da jim ni bilo žal, da so prestopili prag našega doma.

— Seja »Vrdelskega Sokola« bo v petek, 5. t. m. ob 20½. — Starosta.

»Vrdelski Sokol« priredi svojim malim in velikim prijateljem 7. t. m. »Miklavžev večer« pri katerem sodelujejo izključno naraščaj. Pelo se bo, deklamovalo in igralo, nakar bo nastopil Miklavž s spremstvom in razdeljeval darila. Stariši, ki hočejo razveseliti svojo otroke, naj pošljejo darove, dobro zavite in z natančnim naslovom — v nedeljo zjutraj od 9—12 v Nar. dom. Začetek ob 16.

Angleški in francoski tečaji. Opozarjajo se vsi oni, ki so se vpisali, kakor tudi oni, ki se še mislijo vpisati, da se prične pouk prihodnji ponedeljek in torek t. j. 8. in 9. t. m. od 18 do 19 in od 20 do 21 v prostorih, »Glasbene Matice« v poslopju Narodnega doma, ul. Galatti 20, I. nad. tretja vrata na levo, kjer se tudi še vpisuje do istega dne. Kdor se še misli vpisati, naj ne čaka zadnjega, kajti če bodo tečaji prenapolnjeni, se na pozneše prijave ne bo moglo ozirati. Tečaji za deco se otvore tudi v ponedeljek in torek od 16 do 17, in sicer v ulici Giov. Boccaccio 3 vrata št. 14. Z ozirom na važnost poznanja teh dveh svetovnih jezikov, in posebno pa z ozirom na to, da je sedaj, radi zatvoritve naših šol, mnogo naše dece brez šole, se gorimenovani tečaji najtopleje priporočajo.

Prosi se, ako bi kdo vedel kaj o Francu Kovaču iz Postojne, ki se je nahajal meseca oktobra l. 1918. v bolnici v Proskurovem v Ukrajini. Kdor ve kaj o njem, naj blagovoli naznaniti njegovi materi v Postojni, št. 251, proti odškodnini stroškov.

Dramatično društvo v Trstu, priredi v soboto, 13. t. m., ob 20.45 svoj prvi »Pevski večer«, na katerem nastopijo člani našega gledališča gdčna. Mezgečeva ter gg. Šimenc in Bratuž. **Kdor bo ta »Pevski večer« na korist gospoda Šimenca, se je nadejati številne udeležbe.** Spored, ki bo obsegal najboljša dela naših in tujih skladateljev, objavimo pravočasno.

Pogreša se že dolj časa vojak 17. polka bivše avstro-ogrske armade, ki je bil svoječasno ujet po italijanski armadi, **Ivan Zajc,** ter se je nahajal v ujetništvu pod »Soldato 17. Comp. Prigioniere di guerri, Brescia«. Kdor bi kaj vedel o njem, se prosi da sporoči na Edinost.

Ljudska knjižnica pri Sv. Ivanu je odprta vsako sredo od 19 do 21; vsak petek od 19 do 21 in vsako nedeljo od 11 do 12½. — Knjižničarka.

Mestna zastavljalnica. Danes predpoldne se bodo prodajali razni dragoceni predmeti, zastavljeni meseca marca t. l. na zastavne listke serije 144 od št. 10201 do št. 10900, popoldne pa nedragoceni predmeti iste serije.

Roditelja, ki sta umorila svojo hčerko. V ulici Punta del Foro 9, stanujeta zakonca Henrik in Marija Vardabasso, on 40 let star, ona pa 24. Za delo nimata nikakega veselja in živela sta s tem, da je hodila ona s svojo 6 mesečno hčerko v naročju prosjačiti po mestu. Z denarjem, ki ga je dobila je šla potem s svojim možem v gostilno, kjer sta navadno zapravila ves denar. On je včasih zaslužil v prosti luki kako liro, katera je morala seveda končati v gostilni. Doma sta imela ozko posteljo, na kateri sta ležala oba in kjer si je morala najti prostora tudi uboga hčerka, ki je bila od roditeljev popolnoma zanemarjena, a vendar lepa in zdrava. Mati je izražala ljubezen do svoje hčerke edino tedaj, ko je sjala navadno pred hotelom »Savoia« in ginila srca mimoidočih ljudi, ki so ji iz usmiljenja do matere in lepe in nedolžne hčerke darovali kaj denarja. O očetovski ljubezni ni bilo sploh govora.

Predvčeranjim je mati s pomočjo svoje »ljubljene« hčerke zopet nabrala nekaj denarja. Nesla je potem hčerko domov in jo postavilo na posteljo; potem pa je šla v gostilno, kjer jo je že čakal mož. Bila sta in pila v gostilni pozno v noč in se vrnila popolnoma pijana okoli 24 domov. Na hčerko nista seveda mislila ne oče ne mati; legla sta na posteljo in kmalu zaspala in smrčala, ne da bi bila opazila da leži pod njima bitje, ki ni ničesar zakrivilo in je sedaj obsojeno v tako grozno smrt. Zjutraj sta se prebudila in zagledala mrtvo hčerko na postelji. Žalost, ki sta jo čutila, je bila ta, da je on šel takoj v gostilno, ona pa je stopila k oknu, gledala na ulico in mirno kadila cigareto. Ljudje v hši so izvedeli, da je dete umrlo in ker so poznali mater, ki se ni nič brigala za ubogo žrtev, so javili to orožnikom, ki so krute roditelje aretirali. Nato je prišla sodna komisija, ki je dala odpeljati truplo v mrtvašnico pri Sv. Justu.

Samomor. Včeraj ob 13. je prišla neka gospodična v hotel »Istria« v ulici delle Acque, kjer je najela sobo in se zaprla vanjo. Proti 20 še ni odprla sobe. Trkali so, a ona se ni odzvala. Nato so odprli vrata s silo in našli Marijo Senigallja, staro 25 let, iz Rima, mrtvo na postelji. Na omarici kraj postelje pa je stala majhna steklenica in kozarec, v katerem je ostalo še nekoliko karbolne kiseline, s katero se je tujka umorila. Poklicali so zdravnika rešilne postaje in sodno komisijo. Truplo so prenesli v mrtvašnico pri Sv. Justu.

Poizkušen samomor. Snoči ob 21 je sedel Alojzij Pellizon, star 31 let, tehniški nadzornik pri zavarovalnici proti nezgodam, stanujoč v ulici Giulia 12, s svojo zaročenko na neki klopi za restavrantom v bošketu; nato sta vstala s klopi in se sprehajala po gozdu. Čez nekaj časa jo je prosil, naj gre nekoliko sama naprej, kar je dekle tudi storilo. Kmalu potem je pa počil strel in Pellizon je padel na tla. Iz restavranta so telefonirali na rešilno postajo, odkoder je prišel zdravnik, ki je ugotovil, da se je Pellizon ustrelil v prsa in da mu je krogla obtičala na levih pljučih. Prepeljali so ga v mestno bolnišnico, kjer se nahaja v zelo nevarnem stanju. Hotel si je baje vzeti življenje, ker je sifilitičen.

Znorel. Včeraj ob 16 se je postavil neki Andrej B., star 30 let, iz Rovinja, na borznem trgu na tramvajsko progo in prisilil tramvaj, da se je ustavil. Uganjal je še druge neumnosti, iz katerih so ljudje sklepali, da je revež znorel. Z avtomobilom Trevesove postaje so ga odpeljali v mestno bolnišnico; sprejeli so ga v 8. oddelku.

Na delu. Minulo noč je padel Mariji Počkaj, stari 48 let, dninarci na postaji pri Sv. Andreju, stanujoči pri Sv. M. M. Zg. 553, med delom težek kos železa na hrbet. Dobila je precejšnje poškodbe. Na rešilni postaji ji je dal zdravnik prvo pomoč; sedaj se nahaja v 4. oddelku tukajšnje bolnišnice.

Radi tatvine je bil aretiran Ivan Morovich, ki je v službi pri Francu Sterleju na trgu G. B. Vico 2; iz Sterlejevega hleva je zmankalo že večkrat razno blago: Konjska oprema, 1 koza, i. dr. Sterleju je izginila listnica s 1700 tirami in več perila, katerega so deloma našli pri Morovichu. Skupna svota škode, ki jo trpi Sterle znaša približno 4000 lir.

Z nožem je ranil Karel Suffich, težak, nekega Ivana Cipolata v trebuh; vzroki so neznani. Cipolat se nahaja v mestni bolnišnici. Suffich pa v jetnišnici. Suffichu so vzeli orožniki tudi revolver, ki so ga našli pri njem.

Aretirali so včeraj več možakarjev, ki so se udeležili pred enim mesecom tatvine, ki so jo neznanci izvršili v hlevu Martina Drandića iz Kanfanara, kateremu so ukradli 17 ovec, v skupni vrednosti 2000 lir. Možakarji so: Simon Vidulin, Simon Matošić, Gregorij Korenić, Jurij Drandić in Anton Rabar, vsi iz kanfanarske okolice.

Porotno sodišče.

Morilka lastnega očeta.

Včeraj se je imela vršiti razprava proti Štefaniji Gellusichevi, ki je obtožena očetomora. Odvetnik Rossa je vsled svoje nenadne nerazpoloženosti prosil odgoditev razprave; njegova prošnja je bila sprejeta in razprava se je odgodila na čas, ki se pozneje določi.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Čitatelju v Kopru: Za potovanje v Jugoslavijo ne zadostuje takoimenovani »passaporto per l'interno« temveč je treba potnega lista za inozemstvo (za osebe, ki so pristojne v Julijski Benečiji italijanski potni list, izdan v imenu italijanskega kralja od glavnega civilnega komisarijata, za osebe, ki niso pristojne v Julijsko Benečijo, pa prepustnica (lasciapassare), izdana od iste oblasti). Poleg tega je treba pritrdila (visuma) delegata vlade SHS v Trstu. Ker pa ta do 14. t. m. vsled naloga vlade SHS ne izdaja pritrdila v nikakršnem slučaju, je potemtakem potovanje v Jugoslavijo do 15. t. m. nemogoče. Kdor potuje brez »visuma«, se mu lahko zgodi, da ga zapro na oni strani.

Borzna poročila.

Trst, dne 3. decembra 1919.

Tečaji:

Jadranska banka	250—	255
Cosulich (Austroamericana)	500—	505
Dalmatia (Parobr. dr.)	310—	320
Gerolimich	1300—	1350
Lloyd	890—	compr.
Lussino	1400—	1450
Martinolich	340—	350
Navigazione Libera Triestina	1370—	1390
Oceania	405—	420
Premuda	535—	550
Tripcovich	500—	510
Ampelea	420—	430
Cement Dalmatia	285—	290
Cement Spalato	360—	370
Čistilnica petroleja	2100—	2150
Čistilnica riža	260—	270
Krka	340—	350
Tržaški Tramway	225—	230
Tržaška tvornica olja	825—	850

Švicarski tečaji.

ŽENEVA, 2. (S.) Italia 43.70; Nemčija 12.40; Avstrija, nova 4.25, stara 3.80; Anglija 21.65; Francija 54.60.

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda Najmanjša pristojbina L 1'—. Debele črke 20 stot beseda. Najmanjša prisojbina L 2'—.

SPREJMEM takoj učenca za trgovino jestvin. — Prednost imajo oni z dežele. Kuret, Settefontane št. 1. 4429

PRODAM celo opremo za trgovino, voziček in drugo. Antonija vd. Gregorič, Rocol-Molin a vento št. 51. 4432

GOSTILNA v bližini Trsta se odda v najem. Pismene ponudbe na ins. odd. Edinosti pod »Ugodnost.« 4430

MISS TROYER podučuje začetnike in nadaljevance v angleškem jeziku. Ul. Gaspare Stampa št. 5, III. nadstr. vr. 12. 4431

MLADENIČ, 30 let star, v stalni službi, želi znanja v svrho ženitve z gospodično enake starosti, s premoženjem ali gotovino. Pismene ponudbe na ins. odd. Edinosti pod »4434«. 4434

PLOŠČE za štedilnike več kosov 56×73 cm. tri luknje, se prodajo. Ul. Carpison št. 16. Verčon. 4435

KRASNE lisičje ovratnice od 80 lir naprej, se prodajo. Goldonijev trg 11. Salon peres. 4426

VISOKI in nizki elegantni čevlji št. 38, 39 se prodajo po nizkih cenah. Goldonijev trg štev. 11, I. nadstr. vrata 11. 4420

SREBRN DENAR kupujem po najvišjih cenah v vsaki množini. Pridem lahko poni. Alojz Povh, Garibaldijev trg št. 3 (prej Barriera.) 3341

MOŠKO ali žensko krojaško moč iščem za takojšen nastop. Plača po dogovoru in eventualno hrana v družini. Rojic, krojač, Gorica, ul. Formica št. 30. 4391

IŠČEM učitelja angleščine. Ponudbe pod »Takoj« na ins. odd. Edinosti. 4415

KROJAČNICA August Štular ul. S. Francesco d'Asisi štev. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3367

SREBRN denar in zlato kupuje po najvišjih cenah Albert Povh, urar, ulica Manzoni št. 17, vr. 2, pritličje. Obveščen, pridem tudi na dom. 4428

FOTOGRAF A. JERKIČ. Trst, ul. Roma 24. Gorica Corso št. 36 na dvorišču. P 711

JOSIP STRUCKEL

Trst, vogal Via Nuova - S. Caterina.

Velika izbera vsakovrstnega blaga za moške in ženske. — Blago za suknje, žamet, baršun, svile, etamin ter raznih predmetov za okras oblek. Vse po znižanih konkurenčnih cenah.

Vsi oni, kateri nam po prejemu računa od našega inseratnega oddelka pošljejo denar, naj blagovole napisati na odrezek poštne nakaznice, — številko dotičnega računa. —

Edino le PERTOT urar v Trstu

ul. S. Francesco d'Assisi št. 15, II.

(nasproti tiskarne Edinosti)

kupuje vsakovrstno zlato in srebro po najvišjih cenah.

Posredovalnica

ulica Madonnina št. 4, II. n.

Naročila, zastopstva, pogodbe vsake vrste v italijanskem, francoskem, slovenskem in nemškem jeziku. Uvažanja in izvažanja. — —

G. PINO, zlatarnica-urarnica

Trst, Corso štev. 15

Kupujem srebrne krone in goldinarje po najvišjih cenah.

PFAFF Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški uzorci Seidel & Neumann in ‚Singer' Gast & Gasser

Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popravljanja. Tvrdka ustanovljen l. 1873 **FRANCESCO BEDNAR** Trst, ul. Campanile 19

ZALOGA UR IN ZLATANINE ... na veliko izbero se vdobi pri **A. POVH v Trstu** TRG GARIBALDI (BARRIERA) 3.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. MRAČEK TRST

Corso 24, I. nadstropje

Ordinira od 9 - 12 dop. in od 3 - 6 pop.

Brezbolestno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje

Maribor.

Kdor želi posestva, hiše, vile, prodajalne itd. mu da pojasnila **rojak JANKO TROŠT, Maribor** Ferdinandova ulica 3, III.

Sodni nitrat

za kmetijsko rabo in ra... niran za industrijsko ra...

Ponudbe na JOHN OHLITE

Trst — Borzni trg št. 2 — Trst

UMETNI ZOBJE

z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrobki **VILJEM TUSCHER** zobozdravnik TRST, ul. 30. oktobra (ex Caserma 13, I. Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

JADRANSKA BANKA

Delni glav. K 30,000.000, Reserve K 3,500.000

Centrala: TRST

Via Cassa di Risparmio 1 - Via S. Nicolò 9

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Spalato, Split, Šibenik, Zadar Ekspozitura: Kranj

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle

Sprejema vloge

na hranilne knjižice proti 4½% letnim obrestim v bančnogiro-prometu proti 3½% letnim obrestim. Na odpoved nevezane vneste sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja.

Čaje v najem varnostna predala (Safes Deposits).

Blagajna posluje od 9.30—12.30 in 14.30—16

Umetno-fotografični atelje

Slike - povečanje - slike na porcel. ploščah, umetne slike v velikih oblikah.

Trst — ulica Acquedotto štev. 27 — Trst

Pozor! — Govori se slovensko in hrvatsko-srbski! — Pozor!